

gen blev sluttet, at søge gennemført en Ændring i Tiendeloven, hvorefter Forrentningen og Afdragene ophører samtidig for alle Tiendeydere. Det vilde kun være simpel Retfærdighed og Rimelighed. Hvorledes dette skal gennemføres, finder jeg ingen Anledning til her at udtale mig nærmere om; men at der maa kunne findes en Maade at ordne dette Spørgsmaal paa, nærer jeg ingen Tvivl om. Man vil maaske sige: Ja, den Tid, den Sorg, der er jo ingen af os, der vil opleve den Tid — ikke en Gang det ærede 1ste kongevalgte Medlem (Goos). Men det forekommer mig alligevel, at der kunde være nogen Grund til i rette Tid at sørge for at faa denne Urimelighed fjernet af Tiendeloven, og det saa meget mere, som Hovedspørgsmaalet ved den Sag i sin Tid jo var dette at faa fjernet en Urimelighed i Beskatningen. Derfor skulde vi ogsaa gerne naa til et Resultat, hvorved Tiendeyderne kunde sige, at der skete lige Ret for dem.

Med disse Bemærkninger skal jeg tildele mig at anbefale det foreliggende Forslag, og jeg vilde sætte megen Pris paa, om Sagen kunde blive gennemført saa hurtigt som muligt. Jeg tror, at en stor Del af Befolkningen venter en Løsning paa dette Spørgsmaal, saa snart det kan lade sig gøre.

Godskesen: Under Diskussionen om det foreliggende Forslag er det blevet fremhævet, at efter den Skikkelse, Lovforslaget nu havde faaet, var det af lidet indgribende Karakter; der var kun Spørgsmaal om en Udjævning, en Egalisering af Kapitelstaksterne for de forskellige Aar, men selve Grundlaget for Afgifterne blev ved at være det samme, som det havde været før. Det forekommer mig imidlertid utvivlsomt, at der dog maa siges at foreligge en afgørende principiel Forandring med Hensyn til Kapitelstaksterne. Kapitelstaksterne er fra Arilds Tid af, allerede fra det 17de Aarhundrede, at opfatte som en Fastsættelse af Værdien af Korn netop af dette enkelte Aars Høst, ikke som en Gennemsnitspris eller Gennemsnitsberegning for flere Aar, og det maa man holde fast, naar man rigtig vil dømme om de Bestemmelser, som foreslaas i Lovforslaget. Naar nu Forholdet er det, at saavel offentlige som private Ydelser af fast Ejendom i saa stort Omfang er blevet bestemt efter Kapitelstakst, er det naturligvis ikke noget tilfældigt, men bundet i, at en lang Erfaring har vist, at en saadan Ordning stemte med

saavel Ydernes som Nydernes Interesser. Tanken er jo den, at Afgifterne af Ejendommen skal stige og falde med Udbyttets, Høstens Størrelse. Man mener, at naar Yderen har haft en god Høst, selv har haft stort Udbytte af sin Ejendom, kan han ogsaa uden Vanskelighed betale en noget større Afgift, medens paa den anden Side Nyderen i Aar, hvor Kornpriserne er høje, har Brug for at faa sin Afgift rundeligt beregnet, idet nemlig Priserne paa andre Fornødenheder, som han skal købe sig, i Almindelighed vil stige med Kornpriserne, saaledes at han for at faa disse andre Fornødenheder tilfredsstillet har Brug for flere Penge. Det er saadanne Betragtninger, der har ført til, at man ofte har sat Afgifter og Ydelser i Korn eller et Ækvivalent for Korn efter Kapitelstakst, altsaa efter Værdien af Korn af det paagældende Aars Høst, og det er saa langt fra, at Statsmagten tidligere er gaaet den Vej, det nu foreliggende Lovforslag anslaar, at der tværtimod kan nævnes Tilfælde, hvor man er gaaet den modsatte Vej. I ældre Tid var der en Række Afgifter af faste Ejendomme, som vel beregnedes efter Kapitels-takst, men ikke efter det enkelte Aars Kapitelstakst, derimod efter Gennemsnittet af 10 Aars Kapitelstakster. Men ved kgl. Resolution af 9. Oktober 1822, bekendtgjort ved Kancellirkulære af 19. Oktober, blev det paalagt Øvrighederne at indlede Forhandlinger med vedkommende Ydere og Nydere af saadanne Afgifter med det Formaal at faa tilvejebragt Overenskomster om at forlade Gennemsnittet af de 10 Aar som Grundlag og i Stedet for gaa over til at fastsætte Afgifterne paa Grundlag af Kapitelstaksten for det enkelte Aar. Men det kan for øvrigt i Forbigaaende bemærkes, at der kun er Tale om, at Øvrighederne skal virke for Opnaaelsen af *Overenskomster*, og at Kongen meget gerne ser saadanne Overenskomster afsluttede, men der er ikke Tale om at paalægge de private noget, der er ikke Tale om at gøre Indgreb i Borgernes Rettigheder, at foretage en Omskrivning mod de paagældendes Villie. Enevoldsmagten havde jo overhovedet, i hvert Fald siden Stampedes Tid, overmaade stor Respekt for bestaaende Rettigheder.

Naar man nu ved det foreliggende Lovforslag vil forlade det i saa lang Tid gældende Grundlag for Beregningen af en Mængde offentlige og private Ydelser, er det jo ikke, fordi Beregningen efter Kapitelstakst paa gældende Maade har vist